

Äpplen och päron i egenvårdshyllan – vad ska jag tänka på?

Illustration: Linda Skogfeldt

I egenvårdshyllorna på apotek och i dagligvaruhandeln står det mängder av förpackningar. Det kan ibland vara svårt att avgöra vad som skiljer de olika produkterna åt eftersom förpackningarna är snarlika. Vad innebär läkemedelsbegreppet och vilket ansvar har Läkemedelsverket? Här får du lite information på vägen.

Läkemedelsbegreppet

Vad som är ett läkemedel bestäms av läkemedelslagen. Ett läkemedel är en produkt som innehåller en eller flera ämnen som verkar lindrande, förebyggande eller botande vid sjukdomstillstånd, eller som marknadsförs med att det har dessa effekter. Läkemedelsverket bedömer kvalitet, säkerhet och effekt innan läkemedel godkänns för försäljning.

Läkemedelsbegreppet omfattar också växtbaserade läkemedel, naturläkemedel, traditionella växtbaserade läkemedel, vissa utvärtes läkemedel och homeopatiska läkemedel. Du kan läsa mer om dessa olika kategorier nedan.

Läkemedel kan vara receptfria eller receptbelagda. Reglerna för försäljning av läkemedel är olika beroende på vilken kategori produkten tillhör. Vissa får bara säljas på apotek, en del på anmälda försäljningsställen och andra i all detaljhandel.

Godkända växtbaserade läkemedel

Växtbaserade läkemedel följer samma lagstiftning som vanliga läkemedel. Läkemedelsverket bedömer kvalitet, säkerhet och effekt innan produkten godkänns för försäljning.

Godkända växtbaserade läkemedel kan vara receptfria eller receptbelagda. Receptfria växtbaserade läkemedel får säljas på andra ställen än apotek om de är upptagna på den särskilda listan över vissa receptfria läkemedel som får säljas utanför apotek. Listan finner du hos Läkemedelsverket.

Registrerade traditionella växtbaserade läkemedel

Ett traditionellt växtbaserat läkemedel är ett läkemedel som innehåller växtmaterial som använts traditionellt under minst 30 år (varav minst 15 år inom EU). Produkten är avsedd för egenvård av tillfälliga, lindriga och enklare besvär. Till skillnad från växtbaserade läkemedel finns det inga krav på kliniska studier av effekten.

Ett traditionellt växtbaserat läkemedel måste vara registrerat hos Läkemedelsverket för att få säljas. På produktens förpackning anges att det är ett traditionellt växtbaserat läkemedel. De är alltid receptfria och får säljas i detaljhandel.

Godkända naturläkemedel

Naturläkemedel är läkemedel med beståndsdelar som är baserade på en djurdel (till exempel fiskolja), en bakteriekultur, ett mineral eller ett salt. Användningen ska vara baserad på en väl beprövad inhemsk tradition i Sverige eller länder som liknar Sverige. Läkemedelsverket bedömer kvalitet, säkerhet och effekt innan produkten godkänns för försäljning.

Produkterna ska vara märkta med texten "Naturläkemedel". Godkända naturläkemedel är alltid receptfria och får säljas i detaljhandel.